

1 Ką praktikoje reiškia sąvokos „išlaikymas“ ir „išlaikymo pareiga“? Kokie asmenys turi mokėti išlaikymo išmoką kitam asmeniui?

Pagal sprendimą dėl sutuoktinių tarpusavio išlaikymo reikalaujama, kad kuris nors iš atitinkamų sutuoktinių mokėtų kitam sutuoktiniui tokias periodines išmokas, kad jį išlaikytų arba sumokėtų vienkartinės išlaikymo išmokas ir, kai tinkama, mokėtų tokias periodines išlaikymo išmokas asmens, kuris gali būti nurodytas sprendime, naudai arba tokiems išlaikomiems šeimos nariams, jei jų yra.

Pagal sprendimą dėl išlaikomo vaiko išlaikymo reikalaujama, kad kuris nors iš tėvų arba kitam vaiką prižiūrinčiam ir globojančiam asmeniui tokias periodines vaiko išlaikymo išmokas arba vienkartinės vaiko išlaikymo išmokas, kaip nurodyta sprendime.

Išlaikymo prievolė reiškia reikalavimą teikti finansinę paramą asmeniui ir vykdyti bet kokiame teismo sprendime, susijusiame su išlaikymu, nustatytas pareigas, jeigu tokios prievolės įgyvendinimas užtikrinamas teismuose.

Išlaikymą moka toliau nurodytų kategorijų asmenys.

Tėvai savo vaikams: taip.

Vaikai savo tėvams: paprastai ne.

Santuoką nutraukęs sutuoktinis kitam sutuoktiniui: taip.

Kiti:

civiliniai partneriai ir sugyventiniai, kaip nustatyta 2010 m. Civilinės partnerystės ir tam tikrų teisių ir sugyventinių prievolių įstatyme.

Nesutuokęs vienas iš tėvų savo vaiko globėjui.

2 Iki kokio amžiaus vaikas gali gauti išlaikymą? Ar skiriasi nuostatos dėl nepilnamečių ir suaugusiųjų išlaikymo?

Aštuoniolikos metų nesulaukęs išlaikomas vaikas, dvidešimt trejų metų nesulaukęs išlaikomas vaikas, kuris mokosi pagal nuolatinės formos studijų programą, arba bet kokio amžiaus vaikas, kuris yra išlaikomas dėl savo negalios.

Tėvai privalo remti savo vaikus finansiškai, kad pastarieji galėtų patenkinti savo kasdienes ir atsitiktinius finansinius poreikius.

Vaikai paprastai negali būti įpareigojami mokėti išlaikymą savo tėvams, išskyrus retus ir išimtinus atvejus, kai nutraukus santuoką pasikeičia patikėjimo teise valdomų turinių teisių statusas ir jos yra perduodamos vaikams.

Santuoką nutraukęs sutuoktinis gali būti įpareigojamas mokėti išlaikymą kitam sutuoktiniui, jeigu prašymą pateikęs sutuoktinis įrodo, kad kitas sutuoktinis, atsižvelgiant į aplinkybes, nesugebėjo juo tinkamai pasirūpinti.

Civilinis partneris arba sugyventinis pagal 2010 m. Civilinės partnerystės ir tam tikrų teisių ir sugyventinių prievolių įstatymą gali būti įpareigojamas mokėti išlaikymą kitam civiliniam partneriui arba sugyventiniui, jeigu prašymą pateikęs civilinis partneris arba sugyventinis įrodo, kad kitas civilinis partneris arba sugyventinis, atsižvelgiant į aplinkybes, nesugebėjo juo tinkamai pasirūpinti.

Tėvai, nesvarbu, ar jie susituokę, ar ne, gali kreiptis į teismą prašydami, kad kitas iš tėvų mokėtų išlaikymą jų vaikams. Tą patį gali padaryti ir teisėtas globėjas, sveikatos taryba arba bet kuris asmuo, kuris yra teisiškai susijęs su išlaikomu vaiku.

3 Ar tam, kad asmeniui būtų skirtas išlaikymas, jis turi kreiptis į kompetentingą valdžios instituciją ar teismą? Kokius svarbiausius dalykus reikėtų žinoti apie šią procedūrą?

Paprastai teismui prašymą pateikia išlaikomas asmuo pareiškdamas civilinį ieškinį kitam asmeniui. Kalbant apie vaiko išlaikymą, pažymėtina, kad prašymą paprastai pateikia vienas iš tėvų arba kitas asmuo, kuris prižiūri ir globoja vaiką.

Informaciją apie procedūras, kurios taikomos prašymams dėl išlaikymo, paprastai galima rasti Teismų tarnybos svetainės (www.courts.ie) šeimos teisės skiltyje.

4 Ar prašymą galima pateikti giminaičio (jei taip, koks glaudus turi būti giminystės ryšys) arba vaiko vardu?

Paprastai išlaikymo bylos pareiškėjas yra vienas iš tėvų, kuris rūpinasi vaiku (vaisiais). Pareiškėjais taip pat gali būti buvę sutuoktiniai, taip pat savarankiškai veikiantys vaikai. Kad šalims būtų suteikta teisė pateikti prašymą dėl išlaikymo priteisimo (lot. *locus standi*), būtina, kad jos būtų pakankamai suinteresuotos byla. Jeigu byloje dalyvauja giminaitis arba bylos šalis sieja artimi santykiai, būtų būtina, kad prašymą teikiantis asmuo turėtų tam tikrus teisinius įgaliojimus tvarkyti giminaičio arba artimojo reikalus, pavyzdžiui, įgaliojimą. Teisę kreiptis dėl išlaikymo nepilnamečio vaiko vardu turi tėvai arba teisėti globėjai.

5 Jei asmuo ketina pareikšti ieškinį, kaip jam sužinoti, kuris teismas yra kompetentingas?

Apylinkės teismas turi jurisdikciją priteisti ne didesnę nei 150 EUR savaitinę vaiko išmoką iš tėvo ar motinos ir priteisti ne didesnę nei 500 EUR savaitinę sutuoktinio / civilinio partnerio išlaikymo išmoką. Jei siekiama prisiteisti didesnes sumas, būtina kreiptis į apygardos teismą arba Aukštąjį teismą. Jei apygardos teisme arba Aukštajame teisme jau pradėta santuokos byla, prašymus reikia pateikti šiuose teismuose, neatsižvelgiant į sumą, kurią siekiama prisiteisti.

6 Ar ieškovas, pareiškdamas ieškinį teisme, turi veikti per tarpininką (pvz., advokatą, centrinę ar vietos instituciją ir pan.)? Jeigu ne, kokios yra procedūros?

Ne. Prašymą galima pateikti asmeniškai, jeigu pareiškėjas nusprendžia veikti be advokato. Civilinė teisinė pagalba yra prieinama toms pagal šeimos teisę nagrinėjamų bylų šalims, kurioms tokia pagalba yra reikalinga, atsižvelgiant į jų turimas lėšas.

7 Ar už ieškinio pareiškimą teisme mokami mokesčiai? Jei taip, kokio maždaug dydžio? Jeigu ieškovo finansiniai išteklių nepakankami, ar jis gali gauti teisinę pagalbą bylinėjimosi išlaidoms padengti?

Airijoje visose pagal šeimos teisę nagrinėjamosiose bylose teismo mokesčiai netaikomi. Teisinių konsultacijų ir atstovavimo išlaidos gali būti skirtingos; tačiau civilinė teisinė pagalba visada yra prieinama tiems asmenims, kurie yra priklausomi nuo gaunamų lėšų.

8 Kokių rūšių išlaikymą teismas dažniausiai priteisia? Kaip apskaičiuojama išlaikymo suma? Ar pasikeitus materialinei ar šeiminei padėčiai teismo sprendimas gali būti peržiūrėtas? Jei taip, kokia tvarka tai daroma (pvz., pagal automatinio indeksavimo sistemą)?

Apylinkės teismas turi jurisdikciją priteisti ne didesnę nei 150 EUR savaitinę vaiko išmoką iš tėvo ar motinos ir priteisti ne didesnę nei 500 EUR savaitinę sutuoktinio / civilinio partnerio išlaikymo išmoką. Jei siekiama prisiteisti didesnes sumas, būtina kreiptis į apygardos teismą arba Aukštąjį teismą.

Sprenddamas išlaikymo klausimą, teismas nagrinės pagrįstus išlaikymo kreditoriaus (t. y. teisę gauti išlaikymą turinčio asmens) poreikius ir tai darydamas atsižvelgs į išlaikymo skolininko (t. y. asmens, kuris įpareigojamas mokėti išlaikymą) gebėjimą mokėti. Šalys gali pateikti prašymą teismui, kad, atsižvelgiant į bet kokias pasikeitusias šalių aplinkybes, būtų peržiūrėtas sprendimas dėl išlaikymo.

Sprendimas dėl išlaikymo įsigalioja jame nurodytą dieną – tai gali būti ankstesnė arba vėlesnė diena nei sprendimo priėmimo diena, tačiau ji niekada negali būti ankstesnė nei prašymo priimti sprendimą pateikimo diena.

Apygardos arba Aukštajame teisme nagrinėjamoje santuokos nutraukimo arba teisminėje byloje išlaikymas gali būti priteisiamas atgaline data, tačiau ne anksčiau nei nuo prašymo pateikimo dienos.

9 Kaip ir kam mokamas išlaikymas?

Išlaikymas paprastai mokamas kaip tiesioginė išmoka išlaikymo kreditoriui. Tačiau kreditoriai turi teisę reikalauti, kad išlaikymas būtų mokamas per teismo raštinę. Jei teismo manymu tai yra būtina, išlaikymo skolininko uždarbis ar darbo užmokestis gali būti areštuojamas, o skolininko darbdavys gali būti įpareigojamas atskaičiuoti mokėjimus ir pervesti juos kreditoriui.

Išlaikymas mokamas asmeniui, turinčiam teisę į išlaikymą, ir asmenims, kurie išlaikymą administruoja savo naudai, pvz., tėvui (motinai) arba teisėtam globėjui.

10 Jei atitinkamas asmuo (skolininkas) nemoka geranoriškai, kokiomis priemonėmis galima priversti jį mokėti?

Jeigu išlaikymo skolininkas nemoka išmokų, išlaikymo kreditorius gali teisme, kuriame buvo priimtas sprendimas, arba apygardos teisme pradėti bylą – tai priklauso nuo to, kokias teises siekiama apginti.

Teismas gali priimti sprendimą, kuriuo areštuojamas išlaikymo skolininko uždarbis, kaip aprašyta 1 klausime.

Jei šios teisių gynimo priemonės nepavyko įvykdyti, teismas gali įpareigoti tą išlaikymo skolininką mokėti išlaikymo kreditoriui priklausančią sumą. Jei išlaikymo skolininkas nesilaiko šio įpareigojimo, teismas gali nustatyti, kad pinigų sumas, kurias turi mokėti pareigų nevykdantis išlaikymo skolininkas, sumokėtų kitas asmuo. Teismas taip pat gali nuspręsti parduoti skolininkui priklausančią turtą, kad grąžintų nesumokėtas sumas.

11 Trumpai aprašykite priverstinio išieškojimo apribojimus, visų pirma skolininkų apsaugos nuostatas ir jūsų šalies vykdymo užtikrinimo sistemoje taikomus kitus apribojimus ar senaties terminus.

Apylinkės teismas yra kitose valstybėse narėse priimtų sprendimų vykdymo vieta. Jis turi įgaliojimus imtis veiksmų dėl teismo negerbimo (1976 m. įstatymo 9A ir 9B straipsniai), tačiau tik dėl apylinkės teismo faktiškai priimtų sprendimų. Apylinkės teismas neturi įgaliojimų skirti laisvės atėmimo bausmę dėl kitur priimtų sprendimų nesilaikymo. Apylinkės teismas iš esmės turi įgaliojimus priimti sprendimą dėl uždarbio arešto (kai tinkama), sprendimus dėl turto aprašymo arba sprendimus dėl turto arešto (retais atvejais).

12 Ar yra organizacija ar valdžios institucija, galinti padėti išieškoti išlaikymą?

Kiekvienas išlaikymo kreditorius privalo pateikti teismui prašymą dėl pagalbos išieškant išlaikymą. Nors galima pasinaudoti ir kitomis teisių gynimo priemonėmis, pvz., taikinimu, teismai turi tinkamą ir teisėtą jurisdikciją ištaisyti padėtį, kai išlaikymo išmokos nėra mokamos.

13 Ar organizacijos (valstybės ar privačios) gali anksčiau sumokėti visą ar dalį išlaikymo už skolininką?

Ne. Skolininkas atsako tik už išlaikymą, kurį jis turi mokėti tiesiogiai arba kuris atskaitomas iš jo gaunamo darbo užmokesčio.

14 Jeigu ieškovas yra šioje valstybėje narėje, o skolininko gyvenamoji vieta – kitoje šalyje:

14.1 Ar kuri nors šios šalies valdžios institucija ar privati organizacija gali suteikti ieškovui pagalbą?

Reglamentas (EB) Nr. 4/2009, kuris dažnai vadinamas išlaikymo reglamentu, taikomas tarpvalstybiniais išlaikymo prašymams, susijusiems su šeimos santykiais. Jame nustatytos bendros visoje Europos Sąjungoje taikomos taisyklės ir juo siekiama užtikrinti išlaikymo reikalavimų įvykdymą net jeigu skolininkas ar kreditorius yra kitoje ES šalyje.

JT konvencija dėl išlaikymo išmokų išieškojimo užsienyje (Niujorko konvencija) remiantis 1994 m. įstatymu Airijoje įsigaliojo 1995 m. lapkričio mėn. Šia konvencija siekiama palengvinti išlaikymo išieškojimą susitariančiosiose šalyse, kai vienoje jurisdikcijoje gyvenantis asmuo siekia gauti išlaikymą iš kitoje jurisdikcijoje gyvenančio asmens.

Abiem teisės aktais sukuriama kiekvienos susitariančiosios šalies centrinių institucijų tinklas, o pareiškėjai / kreditoriai / ieškovai gali persiųsti savo prašymus centrinei institucijai, o ši perduos juos atitinkamam kompetentingam teismui ir tam tikrais atvejais pasirūpins, kad būtų suteikta teisinė pagalba.

Toliau pateikiami Airijos centrinės institucijos išlaikymo išieškojimo užsienyje klausimais kontaktiniai duomenys:

Department of Justice and Equality,

Bishop's Square,

Redmond's Hill,

Dublin 2,

Ireland.

Telefonas + 353 (0)1 479 0200

Vietos telefonas 1890 555 509

Faksas + 353 (0)1 479 0201

E. paštas mainrecov_inbox@justice.ie

Dėl apylinkės teismo sprendimų ieškovas gali kreiptis pagalbos į apylinkės teismo sekretorių. Ieškovai taip pat gali prašyti, kad pagalba būtų suteikta teisinio atstovavimo forma. Ieškovai gali atitikti teisinės pagalbos suteikimo sąlygas ir jie šiuo atveju turėtų kreiptis į savo vietos teisės centrą. Galiausiai ieškovas gali kreiptis pagalbos į FLAC (Nemokamų teisiųjų konsultacijų centrą) – nepriklausomą savanorių organizaciją, kuri valdo visoje šalyje veikiančių vadinamųjų teisiųjų konsultacijų klinikų tinklą. Šios vadinamosios klinikos teikia nemokamas konfidencialias konsultacijas.

Tarpvalstybinėse bylose, kuriose išlaikymo skolininkas gyvena kitoje jurisdikcijoje, ieškovas prašymą gali pateikti per centrinę išlaikymo išieškojimo instituciją, veikiančią prie Teisingumo ir lygybės departamento.

14.2 Jei taip, kaip su šia valdžios institucija ar privačia organizacija susisiekti?

Su atitinkama teismo raštine ar organizacija galima susisiekti telefonu, siunčiant laišką, elektroniniu paštu arba atvykstant asmeniškai. Ieškovams patariama apsilankyti kiekvienos organizacijos svetainėje, kurioje pateikiama papildomos ir konkrečioms vietovėms pritaikytos informacijos.

Teismo raštinių kontaktinius duomenis galima rasti Teismų tarnybos svetainėje (www.courts.ie).

Žr. 14.1 klausimą ir Teisingumo ir lygybės departamento svetainę (www.justice.ie), kurioje pateikiami Airijos centrinės institucijos išlaikymo išieškojimo užsienyje klausimais kontaktiniai duomenys.

15 Jeigu skolininkas yra šioje valstybėje narėje, o ieškovas – kitoje:

15.1 Ar kuri nors šios šalies valdžios institucija ar privati organizacija gali suteikti ieškovui pagalbą?

Žr. pirmiau. Ne. Žr. 14.1 klausimą.

15.2 Jei taip, kaip su šia valdžios institucija ar privačia organizacija susisiekti ir kokią paramą galima gauti?

Žr. pirmiau. Ne. Žr. 14.2 klausimą.

16 Ar šioje valstybėje narėje taikomas 2007 m. Hagos protokolas?

Taip.

17 Jei 2007 m. Hagos protokolas šioje valstybėje narėje netaikomas, kaip, vadovaujantis joje taikomomis tarptautinės privatinės teisės nuostatomis, nustatoma ieškiniui dėl išlaikymo taikytina teisė? Kokios tai tarptautinės privatinės teisės nuostatos?

Netaikoma.

18 Kaip, vadovaujantis Išlaikymo reglamento V skyriaus struktūra, reglamentuojama teisė kreiptis į teismą dėl tarpvalstybinės bylos ES mastu?

Pareiškėjas / ieškovas neturi sumokėti mokesčių, kad iškeltų bylą teisme. Šiose bylose pareiškėjai naudojasi nemokama teisine pagalba – kai tik Airijos centrinė institucija gauna prašymą, jei būtina, prašymas persiunčiamas Teisinės pagalbos valdybai susipažinti.

19 Kokiomis priemonėmis šioje valstybėje narėje užtikrinama, kad būtų vykdoma Išlaikymo reglamento 51 straipsnyje nurodyta veikla?

51 straipsnyje nurodomi veiksmai, kurių centrinė institucija imasi reaguodama į prašymus, pateiktus pagal Išlaikymo reglamentą. Siekdama paskelbti teismo sprendimą vykdytinu, Airijos centrinė institucija dabar prašo, kad tai padarytų Aukštojo teismo magistrato raštinė. Airijos centrinė institucija prašymus dėl vykdymo persiunčia tiesiogiai apylinkių teismams. Inicijuodama bylos iškėlimą, centrinė institucija užtikrins, kad Teisinės pagalbos valdyba pasirūpintų pareiškėjo teisiniu atstovavimu.

Paskutinis naujinimas: 18/11/2019

Šio puslapio turinį nacionaline kalba tvarko atitinkamos Europos teismo tinklo kontaktinės įstaigos. Vertimus atliko Europos Komisijos tarnyba. Į kompetentingos nacionalinės institucijos originale įvestus pakeitimus vertimuose gali būti neatsižvelgta. Nei Europos teismas, nei Europos Komisija nepriima atsakomybės ar įsipareigojimų dėl šiame dokumente pateiktos arba nurodytos informacijos arba duomenų. Daugiau informacijos apie už šį puslapį atsakingos valstybės narės autorių teisių taisykles rasite puslapyje „Teisinė informacija“.

Šiuo metu valstybės narės, atsakingos už svetainės puslapių, kuriuose pateikiamas nacionalinis turinys, administravimą, atnaujina šios svetainės turinį, atsižvelgdamos į planuojamą Jungtinės Karalystės išstojimą iš Europos Sąjungos. Jeigu svetainės turinys dar neatspindi Jungtinės Karalystės išstojimo fakto, toks neatitikimas yra netyčinis ir bus ištaisytas.